

Dosarul nr. 2rhc-81/18

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Călărași (jud: V. Criucicova)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Muruianu, V. Efros, N. Budăi)

Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (jud: A. Cobăneanu, I. Oprea, I. Druță)

Î N C H E I E R E

24 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecător
judecătorii

Ion Druță
Ala Cobăneanu
Iulia Sîrcu

examinând cererea de revizuire declarată de Consiliul raional Călărași,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Mediului
împotriva Consiliului raional Călărași cu privire la încasarea sumei și declararea
nulității contractului,

împotriva încheierii din 20 decembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție, prin
care recursul declarat de Consiliul raional Călărași împotriva deciziei din 20 iulie
2017 a Curții de Apel Chișinău a fost considerat inadmisibil,

c o n s t a t ă :

La 19 decembrie 2014 Ministerul Mediului s-a adresat cu cerere de chemare în
judecată împotriva Consiliului raional Călărași cu privire la încasarea sumei și
declararea nulității contractului.

În motivarea acțiunii a indicat că, conform deciziei Consiliului de Administrare
a Fondului Ecologic Național din 12 decembrie 2011, Consiliul raional Călărași a
fost declarat învingător a unui grant în sumă de 3 218 000 lei pentru implementarea
proiectului nr.3838 „Utilizarea deșeurilor de origine vegetală în calitate de materie
primă pentru producerea bioenergie în raionul Călărași”.

Astfel că, la 13 decembrie 2011, între Ministerul Mediului și Consiliul raional
Călărași a fost încheiat contractul nr.6/2676-3838 care stabilește procedura și
condițiile de implementare a proiectului și conform căruia Consiliul raional Călărași
era obligat să utilizeze grantul exclusiv pentru realizarea scopului și obiectivelor
specificate în proiect, respectând de asemenea cu strictețe toate clauzele
contractului, iar potrivit punctului 2.1 al contractului, implementarea proiectului
urma să fie finalizat la data de 31 decembrie 2012.

A mai susținut că, întrucât Consiliul raional Călărași nu a executat în termen
proiectul finanțat de Ministerul Mediului, la 19 aprilie 2013, în adresa Ministerului
Mediului a parvenit de la Consiliul raional Călărași solicitarea de prelungire a
termenului, ca rezultat, la 05 iulie 2013 între Ministerul Mediului și Consiliul
raional Călărași a fost încheiat un acord adițional nr. 543 la contractul nr.6/2676-

3838 din 13 decembrie 2011, prin care termenul a fost prelungit până la data de 05 iulie 2014.

Astfel, a subliniat că, după expirarea termenului de implementare a proiectului, prevăzut de părți în contract, precum și termenul prelungit prin Acordul adițional, Consiliul raional Călărași nu a prezentat Raportul final cu Procesul-verbal de recepție finală, fapt pentru care Ministerul Mediului a organizat o comisie de verificare a implementării proiectului, cu ieșirea la fața locului. Comisia a fost compusă din reprezentanții auditului, care aveau ca scop executarea obiectivului proiectului nr.3838, iar în rezultatul examinării la fața locului și a documentelor din dosarul prezentat de către FEN, auditul a constatat că utilajul procurat nu funcționa, de asemenea auditului i-a fost prezentată decizia nr.07/34 din 19 decembrie 2013 „cu privire la darea în locațiune a utilajului” ce prevedea că o parte din utilajul de brichetare de biomasă în valoare de 995,4 mii lei procurat din mijloacele FEN se califică ca active neutilizate și s-au propus pentru a fi transmise în locațiune prin licitație cu strigare pentru o perioadă de 15 ani, dar la solicitarea auditului acest contract de locațiune nu a fost prezentat, la fel, Auditul a atestat că utilajul procurat nu corespundea cu utilajul propus spre achiziționare în bugetul inițial al proiectului nominalizat și anume: platformă pentru colectarea și transportarea baloților în valoare de 182,0 mii lei; două prese de balotare în valoare de 400 mii lei.

Totodată a relatat că, utilajul tehnologic pentru biomasă în valoare de 2 605 424 lei a fost achiziționat de către Consiliul raional Călărași și transmis potrivit actelor de predare-primire pentru păstrarea gratuită agentului economic SRL „VIGI”, cu care a fost încheiat un acord de parteneriat. La solicitarea auditului, SRL „VIGI” nu a prezentat actul de predare-primire a păstrării/depozitării pentru biomasă în valoare de 413 mii lei.

Suplimentar a subliniat că, linia de brichetare se păstra în sala comercială a magazinului pentru materiale de construcție a SRL „VIGI”, având o capacitate de 560 kg/h în valoare de 1610 mii lei, auditul constatând că acesta este în stare nefuncțională, instalată într-o încăpere cu acoperiș deteriorat și în lipsa ferestrelor, care nu corespund cerințelor tehnice de producere, chiar dacă încăperea dată urma a fi reparată de către SRL „VIGI”, fapt ce nu a fost realizat.

Mai afirma că, în rezultat, Consiliul raional Călărași a încălcat prevederile prevăzute de pct.5.2 al Contractului nr.6/2676-3838, fapt pentru care survine răspunderea contractuală prevăzută de pct.6 din contract și poate duce la rezilierea contractului cu rambursarea cheltuielilor prin efectuarea transferului în sumă de 2 605 424 lei.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor din 16 mai 2016 Ministerul Mediului a comunicat că, în rezultatul examinării documentelor prezentate de către FEN, s-a constatat că contractul dintre Ministerul Mediului și Consiliul raional Călărași, precum și procesul verbal de recepție finală a lucrărilor au fost semnate de către o persoană care nu este și n-a fost angajată a Consiliului raional Călărași.

În acest context, reclamantul a solicitat încasarea sumei de 2 605 424 lei - prima tranșă efectuată pentru proiectul nr.3838 „Utilizarea deșeurilor de origine vegetală în calitate de materie primă pentru producerea bioenergiei în raionul Călărași” și declararea nulității contractului nr.6-2676-3838 din 13 decembrie 2011 încheiat între Ministerul Mediului și Consiliul raional Călărași.

Prin hotărârea din 20 ianuarie 2017 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași s-a

admis parțial cererea de chemare în judecată a Ministerului Mediului înaintată împotriva Consiliului raional Călărași cu privire la încasarea sumei grantului în mărime de 2 605 424 lei și cererea suplimentară cu privire la nulitatea contractului nr.6/2676-3838 din 13 decembrie 2011 și s-a încasat de la Consiliul raional Călărași în beneficiul Ministerului Mediului suma grantului în mărime de 2 605 424 lei, iar în rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din 20 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Consiliul raional Călărași și s-a menținut hotărârea din 20 ianuarie 2017 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași.

Prin încheierea din 20 decembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă cererea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și a fost înlocuit Ministerul Mediului, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Mediului împotriva Consiliului raional Călărași cu privire la încasarea sumei și declararea nulității contractului, cu succesul ei în drepturi Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

Prin încheierea din 20 decembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Consiliul raional Călărași a fost considerat inadmisibil.

La 03 septembrie 2018 Consiliul raional Călărași a depus cerere de revizuire împotriva încheierii din 20 decembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție, deciziei din 20 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 20 ianuarie 2017 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași.

În motivarea cererii de revizuire, cu trimitere la prevederile art. 449 lit. b) CPC, a indicat că din notificarea din 04 iulie 2018 a Oficiului teritorial Ungheni al Cancelariei de Stat, urmare a controlului de legalitate a Dispoziției Președintelui raionului nr. 366 din 06 decembrie 2011 rezultă că depunerea documentelor aferente procedurii de solicitare a grantului pentru implementarea proiectului, cât și semnarea contractului de grant au fost efectuate de către președintele raionului cu încălcarea prevederilor legale, iar aceste circumstanțe conduc la nulitatea absolută a actelor aferente procedurii de solicitare a grantului și a contractului nr. 6-2676-3838 din 13 decembrie 2011.

În acest context, revizuentul a solicitat casarea încheierii din 20 decembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție, deciziei din 20 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 20 ianuarie 2017 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de fond, Judecătoria Strășeni, sediul Călărași.

La 16 octombrie 2018 Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a depus referință la cererea de revizuire formulată de Consiliul raional Călărași, prin care a solicitat respingerea cererii de revizuire ca inadmisibilă.

Studiind materialele dosarului și verificând argumentele invocate în cererea de revizuire, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge cererea de revizuire ca fiind inadmisibilă din considerentele ce urmează.

În conformitate cu articolul 446 din CPC, pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol. Încheierile de încetare a procesului conform art. 265 lit. c) și d), precum și cele prin care se respinge acțiunea ca fiind tardivă conform art.186¹ pot fi supuse revizuirii. Încheierile judecătorești care nu se referă la fondul cauzei, precum și deciziile emise în privința acestora nu se supun

revizuirii. În aceste cazuri, încheierile de inadmisibilitate a revizuirii nu se supun niciunei căi de atac.

Articolul 451 alin. (1) – (4) din CPC prevede condițiile de formă și de conținut a unei cereri de revizuire, obligația revizuentului de a depune cererea la instanța competentă și inadmisibilitatea avansării repetate a unei asemenea cereri, care este întemeiată pe aceleași temeuri. În mod corespunzător, nerespectarea acestor cerințe legale dictează aplicarea articolului 453 alin. (1) lit. a) din CPC.

Totuși, în urma modificărilor operate la articolele 446 și 448 din Codul de procedură civilă, prin Legea nr. 17 din 05 aprilie 2018, încheierile judecătorești, care nu se referă la fondul cauzei, nu se supun revizuirii. Totodată, legislatorul a exclus competența Curții Supreme de Justiție de a examina cererile de revizuire împotriva deciziilor curților de apel în privința cărora Curtea Supremă de Justiție s-a pronunțat printr-o decizie asupra inadmisibilității.

Din această perspectivă, Colegiul trebuie să se pronunțe dacă încheierea irevocabilă de inadmisibilitate poate fi supusă revizuirii și dacă Curtea Supremă de Justiție este competentă să judece o atare situație juridică.

Cu privire la primul aspect, instanța de judecată notează că articolul 440 alin. (1) din CPC confirmă că încheierea de inadmisibilitate a unui recurs nu se referă la fondul cauzei, ceea ce face aplicabil articolul 446 alin. (2) din CPC. Cu toate acestea, temeiurile indicate la articolul 433 lit. a¹) – d) din CPC pot fi apreciate doar de instanța de recurs, iar lipsa unei căi de a atac, chiar și de retractare, ar afecta dreptul la un proces echitabil, garantat de articolul 20 din Constituția Republicii Moldova și articolul 6 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Or, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene, îndepărtarea de la principiul certitudinii juridice este justificată doar când este impusă de circumstanțe cu caracter substanțial și convingător (cauza Riabik vs Rusia, și Pravednaya vs Rusia, 18 noiembrie 2004). Competența instanțelor superioare de a casa și de modifica hotărâri judecătorești obligatorii și executorii ar trebui exercitată pentru corectarea erorilor judiciare. Această competență trebuie exercitată astfel încât să facă, atât cât este posibil, un echilibru echitabil între interesele unui individ și nevoia de a asigura eficiența sistemului judiciar (cauza Nikitin vs Rusia).

La acest capitol, Colegiul observă că prin încheierea din 20 decembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție a fost declarată inadmisibilă cererea de recurs în baza temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă.

Drept consecință, instanța de judecată trage concluzia că încheierea sus – citată nu poate fi contestată în procedură de revizuire, iar instanța nu este competentă de a examina cererea de revizuire formulată de Consiliul raional Călărași. Or, este evident că hotărârea din 20 ianuarie 2017 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, fiind contestată cu apel, a fost menținută de Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 20 iulie 2017, iar prin încheierea din 20 decembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Consiliul raional Călărași împotriva deciziei din 20 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil. Conjunctura descrisă supra determină posibilitatea depunerii revizuirii la Curtea de Apel Chișinău, conform competenței din articolul 448 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

În aceeași ordine de idei, Colegiul relevă că legislatorul nu a prevăzut o împuternicire expresă a instanței de revizuire în acest caz. Însă, articolul 446 alin. (1) din CPC stabilește fără echivoc că dispozițiile judecătorești se revizuiesc în

condițiile capitolului XXXIX. Totodată, alineatul (2) din articolul respectiv folosește sintagma „încheierile de inadmisibilitate”, ce vizează în mod direct doar încheierile judecătorești, care nu se supun revizuirii, întrucât nu se referă la fondul cauzei. Mai mult, o situație juridică similară a fost introdusă de legislator prin punctul 145 din articolul III din Legea nr. 17 din 05 aprilie 2018. Așadar, potrivit acestor completări, instanța de recurs are competența de a considera inadmisibil recursul în cazul în care este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art.429 alin.(5).

Astfel, raționamentele de mai sus fac aplicabile prevederile art. 453 alin. (1) lit. a) din CPC, potrivit căruia după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite o încheiere de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Pe baza celor prezentate, instanța accentuează că în virtutea argumentelor sus enunțate, instanța de revizuire poate considera o cerere de revizuire ca inadmisibilă în cazul în care revizuirea este depusă împotriva unui act ce nu se supune revizuirii.

Având în vedere articolul 446 și 451 alin. (1) lit. a) din CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide că revizuirea depusă de Consiliul raional Călărași urmează a fi respinsă ca fiind inadmisibilă.

Pentru a respecta certitudinea juridică și buna – administrare a justiției, instanța de judecată explică revizuentului, dar și instanței competente de a examina revizuire, că inadmisibilitatea cererii, nu exclude posibilitatea adresării cu aceeași cerere de revizuire la Curtea de Apel Chișinău, conform competenței.

În subsidiar, dreptul revizuentului de a formula cererea de revizuire în fața instanței competente demonstrează că aplicarea unei atare soluții nu derogă de la dispozițiile generale și nu restrânge drepturile procedurale, din moment ce nu este afectat dreptul de acces la justiție.

În conformitate cu art. art. 269-270, art. 453 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Consiliul raional Călărași, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Mediului împotriva Consiliului raional Călărași cu privire la încasarea sumei și declararea nulității contractului.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecător

Ion Druță

judecătorii

Ala Cobăneanu

Iulia Sîrcu